

DE PAROCHIEREGISTERS VAN LONDERZEEL

Algemeen wordt aangenomen dat de pastoors sinds het Concilie van Trente (1563) gehouden werden tot het houden van parochieregisters. Dit klopt niet helemaal. In sommige bisdommen waren er reeds vroeger richtlijnen terzake.¹

In 1563 op het reeds aangehaalde Concilie, werden de eerste algemene maatregelen getroffen : de pastoors werden verplicht de dopen op te tekenen met vermelding van peter en meter en de huwelijksakten, met vermelding van de getuigen.

Vele dorpspastoor zagen dit als een “dubbel” werk, want de diensten werden reeds opgetekend, zij het in hun rekeningen. Enkele herinneringen waren dus noodzakelijk, zodat in principe de meeste parochieregisters op het platteland aanvangen rond 1615. In een brief van 21 maart 1752 dan, besliste gouverneur Karel Van Lorreinen tot het opmaken van dubbels van deze parochieregisters, die elk jaar dienden overhandigd te worden aan de plaatselijke overheid. In Londerzeel zijn de dubbels bewaard vanaf eind de jaren 1770.

Door het besluit van 29 prairial IV (17 juni 1796), tenslotte, werden de pastoors gedwongen hun registers te deponeren bij de burgerlijke overheid. Deze datum wordt gezien als einddatum voor de parochieregisters “ancien regime”, want de pastoors bleven – gelukkig voor ons genealogen – hun registers bijhouden.

1.de pastoors welke de registers bijhielden te Londerzeel

van lier christophorus	1612-1635
buyens gaspar	1635-1647
simon servatii	1647-1653
rosmer matthias	1654-1659
van opstal jan	1659-1668
nuyts cornelius	1668-1671
van den bossche gaspar	1671-1685
hernandez philippus	1686-1688
le cregnie jan	1688 onderpastoor
mehouden dominicus ²	1689-1721
pastoor van steenhuffel ea	1721 deservitores, invallers
van de venne august	1722-1738
baetselier adrianus franciscus	1738-1743
de termpt franciscus	1743 deservitor, invaller (was onderpastoor)
baetselier erasmus josephus	1743-1754
courtois	1754 deservitor, invaller
callaert jan antonius	1754
lemmens michael	1754 deservitor, invaller
hermans franciscus	1755-1785
van wesemael jan	1785 deservitor, invaller (was onderpastoor)
van zeebroeck josephus	1785-1816

---

¹ 1481 : beslissing van de bisschop van Doornik waarbij bevolen werd de dopen op te schrijven met aanduiding van peter en meter

² Zie Marcel Slachmuylers, De Kroniek van Londerzeel blz 131 : nalatenschap van pastoor Dominicus De Mehouden

Op 15 september 1797 eindigt pastoor Van Zeebroeck de parochieregisters “ancien régime” met volgende tekst :

Cum 15 Septembris 1797
 Cessaverit omnis Functio publica
 quia recitaveram sacramentum ad
 in Regiam Dignitatem et ex Ecclesia
 expulsi fuerim, qui hinc sequuntur
 in occulto Baptizati sunt in Dibus
 Piorum Catholicorum
 Quod Attesto J. Van Zeebroeck Pastor

Het is het begin van de besloten tijd, waarin de vermoedelijke meid van de pastoor, Maria Catharina Pulinckx, ettelijke keren als doopheffer optreedt.

Deze voor pastoor Van Zeebroeck moeilijke tijd eindigt op 16 mei 1802, datum waarop hij de eerste boreling boven de doopvont houdt na het concordaat dat Napoleon sloot met de katholieke kerk. Hij vermeldt dat hij gedurende vier jaar en acht maanden uit zijn kerk verdreven was door de Franse natie.

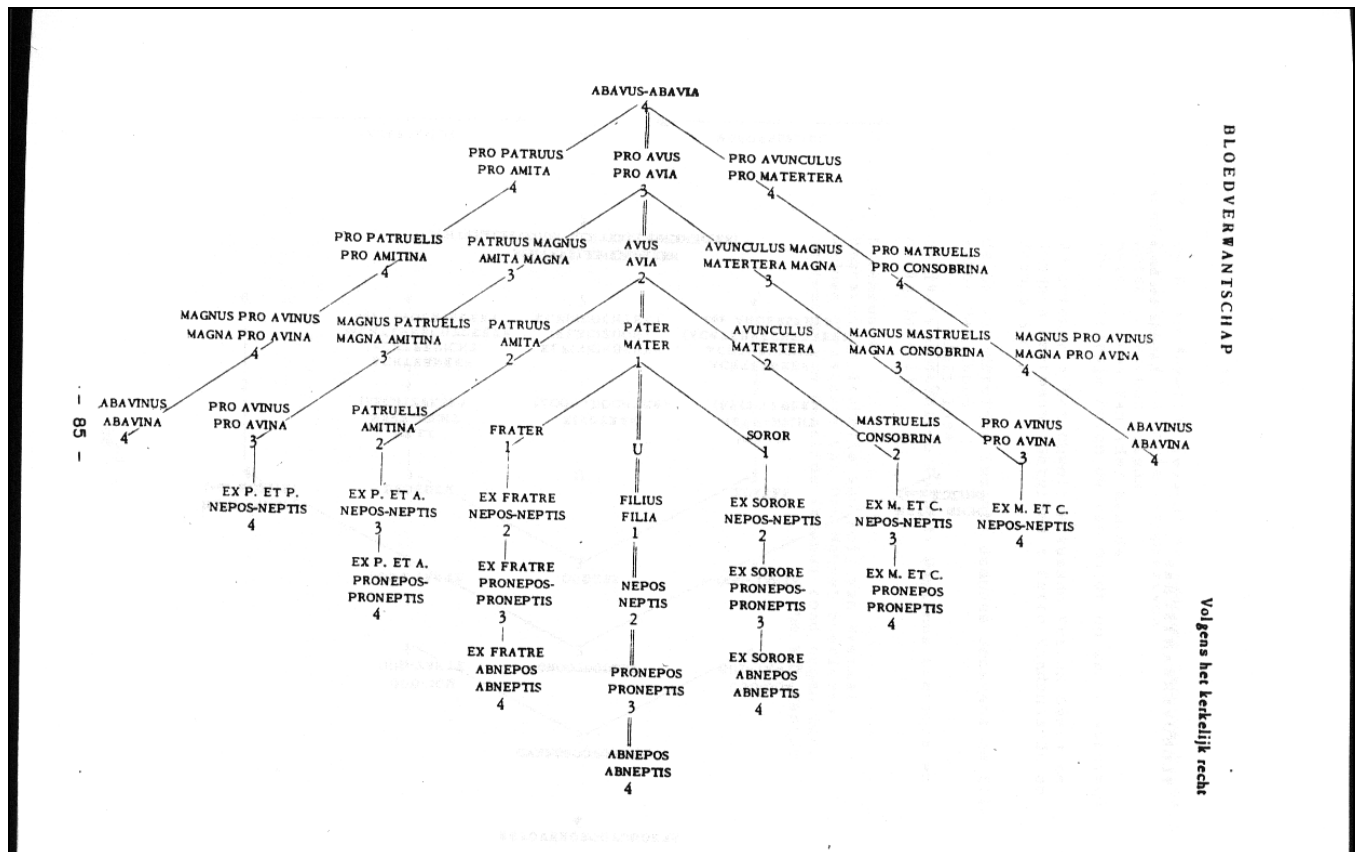
In Nocturnam per annum quatuor et octidies octo exult
 fuerimus ex Ecclesia nostra a natione Gallicana
 hodierna die 16 Maji 1802 Mandato Primi Consul
 Bonaparte Restituti sumus, et in Ecclesiam nostram
 primo Reconciliatum, Solemniter ingressi sumus.
 J. Van Zeebroeck Pastor

Maji 1802 Baptizatus est primus in Ecclesia nostra
 Gabriel Filius Cornelii Van praet ex hac et Barbara
 De Schutter ex hac Conjugum: matris eorum octava
 matutina: Susceperunt Gabriel van praet et
 Elizabeth De Schutter.
 J. Van Zeebroeck Pastor

2. **Bloedverwantschap volgens het kerkelijk recht³**

Bij de huwelijksinzegeningen kom je vaak tegen dat de bruid en bruidegom dispensatie kregen van Rome, van bisschop of aartsbisschop wegens bloedverwantschap in 2^e... lijn of zijlijn. Het schema hieronder laat zien wat het kerkelijk recht daaronder verstaat.

³ Overgenomen uit JanVanderhaeghe, Speuren naar je voorouders, VVF Antwerpen

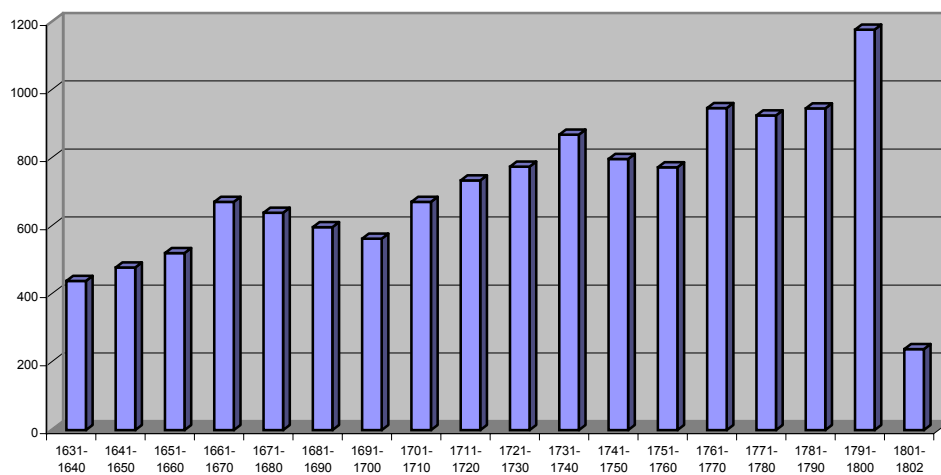
3. De dopen te Londerzeel

De dopen, bewaard in de akten op het ARA Brussel (kopies in de POB Londerzeel) vangen aan in 1631 met een lacune van 1/1/1659 tot 12/7/1659.

periode

1631-1640	438
1641-1650	478
1651-1660	520
1661-1670	671
1671-1680	639
1681-1690	596
1691-1700	562
1701-1710	671
1711-1720	734
1721-1730	774
1731-1740	868
1741-1750	797
1751-1760	772
1761-1770	946
1771-1780	925
1781-1790	945
1791-1800	1177

evolutie dopen 1631-1802

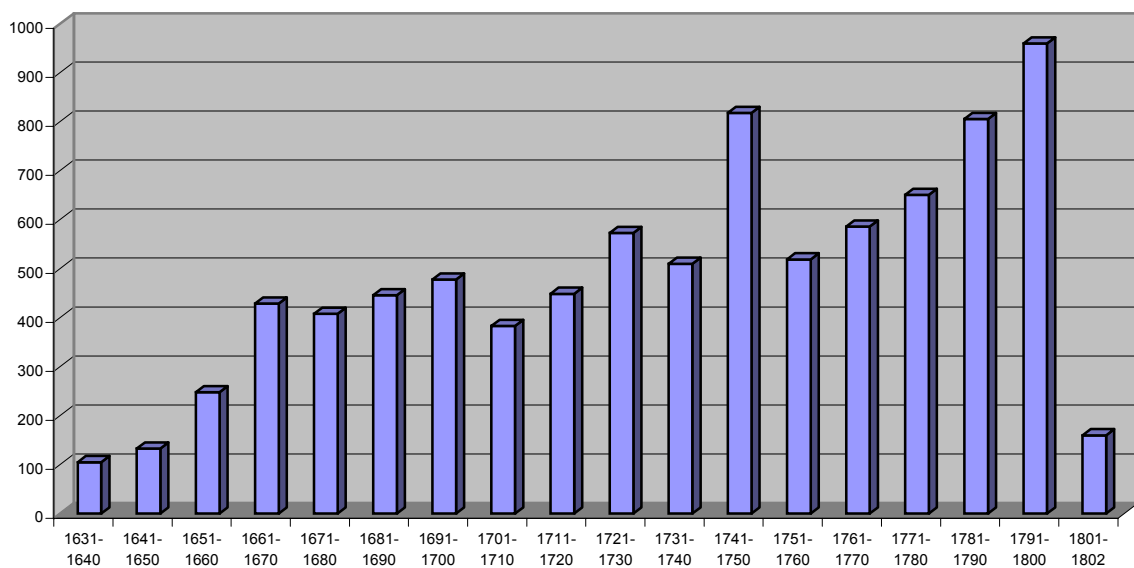
4. De huwelijken te Londerzeel

periode	
1631-1640	242
1641-1650	216
1651-1660	204
1661-1670	200
1671-1680	202
1681-1690	248
1691-1700	244
1701-1710	250
1711-1720	350
1721-1730	292
1731-1740	308
1741-1750	346
1751-1760	372
1761-1770	368
1771-1780	392
1781-1790	484
1791-1800	658
1801-1802	100
totaal	5476

5. Begrafenissen te Londerzeel

periode	+
1631-1640	105
1641-1650	133
1651-1660	248
1661-1670	429
1671-1680	408
1681-1690	446
1691-1700	478
1701-1710	383
1711-1720	449
1721-1730	573
1731-1740	510
1741-1750	818
1751-1760	519
1761-1770	586
1771-1780	651
1781-1790	806
1791-1800	960
1801-1802	160
totaal	8662

evolutie begrafenissen1631-1802

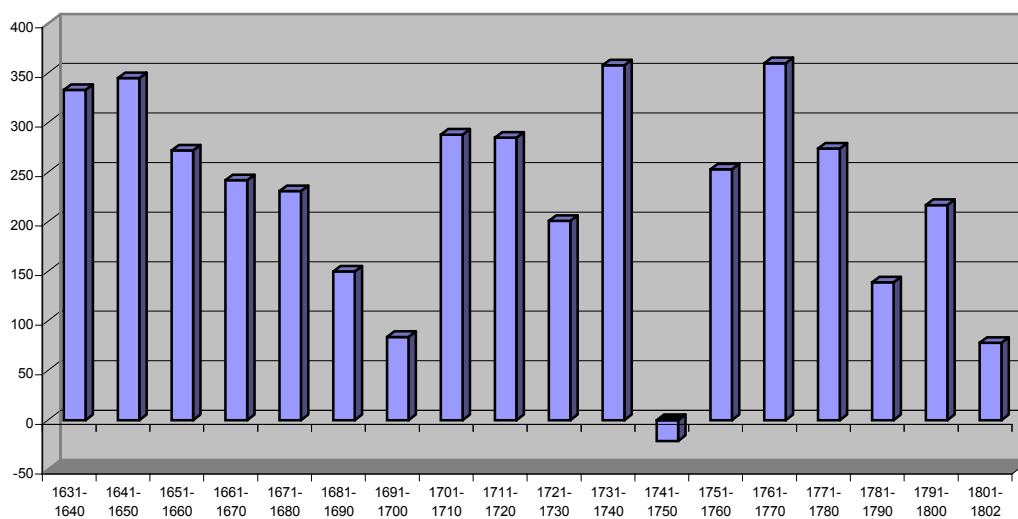

6. Bevolkingsoverschot

periode	overschot
1631-1640	333
1641-1650	345
1651-1660	272
1661-1670	242
1671-1680	231
1681-1690	150
1691-1700	84
1701-1710	288
1711-1720	285
1721-1730	201
1731-1740	358
1741-1750	-21
1751-1760	253
1761-1770	360
1771-1780	274
1781-1790	139
1791-1800	217
1801-1802	78

totaal 4089

evolutie bevolkingsoverschot

Als we het verschil nemen van dopen en begrafenissen, zien we dat het einde van de XVIIe eeuw nefast was voor de parochie, en zeker de jaren 1741-1750.

Wat zijn hiervan de oorzaken ?

Hongersnood en oorlogsgeweld. We verwijzen hierbij naar de bijdrage van Katrien Cosijns in Heemkring Londerzeel 1995 nr 4 blz 154-166 “sterftecrisissen en hun oorzaken”

Werkwijze van deze bewerking

In mei 2000 gaf de heemkring in samenwerking met de heer Moerenhout een klapper uit van de geboorten/dopen 1632-1798. In dit werk komen ongeveer 10600 dopen voor. Tevens had de kring reeds de dopen uitgegeven van 7-1659 tot 8-1668, welke niet voorkomen in deze klapper, alsmede de dopen van 9-1797 tot en met 1802 die evenmin voorkomen. Samen gaat dit om ongeveer 600 en 640 dopen, zodat we op een totaal komen van ongeveer 11840 dopen. Toch bleek bij het opstellen van mijn kwartierstaat er nog een aantal lacunes te bestaan, zodat ik het initiatief nam alle akten te doorlopen. Ik kwam in totaal tot 12760 dopen, hetzij nog eens 920 meer dan de twee publicaties samen. Verder werden nog een aantal fouten verbeterd. Zo bleken een aantal dopen van naamdragers Moerenhout andere namen te hebben, maar ze waren wel alle gedoopt door ene Christina Moerenhout... Ook bij de huwelijken en de begrafenissen vonden we een aantal lacunes, zij het niet in die mate.

Dan over de vorm, die velen misschien zullen afkeuren...

Onderhavige bewerking werd gedaan met het oog op gemakkelijke opzoeken en wil geenszins in de plaats treden van de originele werken, klappers of parochieregisters. De namen werden herleid tot hun grondvorm én tot een huidige veel voorkomende variant. De voornamen werden ook herleid tot eenzelfde vorm. Dit laat samenvoegen van verschillende parochies toe in éénzelfde basisbestand en maakt opzoeken mogelijk. Ik raad de lezer wel ten stelligste aan vervolgens de originele klappers en registers te raadplegen en niet enkel op deze bewerking voort te gaan. Momenteel (lente 2004) zijn volgende parochies beschikbaar in elektronische versie (bestandsversie) :

doop	huwel	begrav	parochie	code
	3.247		asse	ASS
2.059	491	1.229	beigem	BEI
	748		baardegem	BDG
	1.719		baasrode	BAS
2.089	489	1.252	brussegem	BRU
	2.380		buggenhout	BUG
	792		denderbelle	DBL
	561		elewijt	ELW
	934		epegem	EPP
13.339	3.173	11.084	grimbergen	GRI
913	226	476	hamme	HAM
	1.030		hingene	HIN
6.415	1.265	3.197	humbeek	HUM
1.272	164	856	imde	IMP
2.919	715	2.133	kapelle o/d bos	KAP
	65		kobbegem	KOB
	2.775		lebbeke	LEB
4.888	1.172		leest	LEE
	830		liezele	LIE
	545		lippelo	LIP
12.755	2.862	8.662	londerzeel	LON
	1.774		malderen	MAL
	407		mariekerke	MAR
	445		mazenzele	MAZ
6.298	1.654	4.356	meise	MEI
13.722	3.547	11.296	merchtem	MER
729	355	482	meusegem	MEU
5.337	1.211	2.781	mollem	MOL
	597		nattenhaasdonk	NAT
	429		opdorp	OPD
1.310	258	679	ophem	OPH
	2.857		opwijk	OPW
2.515	514	1.573	ossel	OSS
	243		peutie	PEU
	4.201		puurs	PUU
2.231	597	1.510	ramsdonk	RAM
2.651	432	1.223	rossem	ROS
	1.064		ruisbroek rupel	RUI
9.944	1.451		st amands	SAM
5.074	1.261	3.520	steenhuffel	STE
2.035	467	1.407	strombeek	STR
	2.972		vilvoorde	VIL
	76		vlassenbroek	VLA
	91		weert	WRT
	1.400		wemmel	WEM
	1.060		wieze	WIE
5.739	1.340	4.061	wolvertem	WOL
	379		zellik	ZEL
	1.776		zemst	ZEM

Zo gelden volgende vuistregels :

- Van Assche bv. wordt geschreven als Assche, Van
- Van Der Heyden en Verheyden bv. kan je terugvinden onder Heyden, Ver
- Claes wordt Claessens
- Jansens wordt Janssens
- Deckers kan je terugvinden onder Decker, De, Smets onder Smet, De
- Averal en Haverals zijn beide terug te vinden onder Haverals, voor sommige namen kan het ook omgekeerd zijn.
- Van Seghbroeck kan je terugvinden onder Zeebroeck, Van
- Van Der Perre, Van De Perre, Van Den Perre..., het wordt allemaal Perre, Van De

Dit zijn maar enkele vuistregels. U kan hiervoor ook de file met verwijzingen raadplegen (electronische versie). Ik ben er me van bewust dat dit heel wat gefrons zal oproepen, doch gelieve in gedachten te houden dat deze parochie aldus onderdeel vormt van een groter geheel waarin men eerst kan zoeken om later in detail (en op de juistgeschreven naam) verder te zoeken in de originele bronnen.

Om enigszins tegemoet te komen aan dit bezwaar, werd de lijst van de doopheffers niet omgewerkt, maar geven wij de namen weer in de schrijfwijze waarin ze opgetekend werden.

Namen die niet in de klapper voorkomen maar die uit andere bronnen komen, zijn in italic gedrukt (schuin) evenals namen die moeilijk leesbaar zijn in de akten

Voor aan- of opmerkingen of verbeteringen, kan je steeds bij ondergetekende terecht

Luc Annaert
Edegemsesteenweg 64
2550 Kontich
03-457 34 67